

อิทธิบาท 4 : การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

Iddhibada 4 : Academic administration

ฉัตรนภัส แพทย์สิทธิ์¹

Chatnapas Patesit

E-mail : tammada4@gmail.com

Received: May 26, 2022 Revised: June 10, 2022

Accepted: June 10, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความเรื่องอิทธิบาท 4 : การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ พบว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครู ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทุกอย่างของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร ผลงานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับ งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหาร

อิทธิบาท 4 คือ คุณธรรม 4 ประการที่เป็นฐานนำไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 คือ 1) ฉันทะ หมายถึง ความพอใจ คือ มีใจรักในการพัฒนา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวิจัย แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 2) วิริยะ หมายถึง ความเพียร คือ มีความขยันหมั่นเพียรพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้ การวิจัย แหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ระบบประกันคุณภาพ 3) จิตตะ หมายถึง จิตจดจ่อ คือ มุ่งมั่นที่จะพัฒนา ไม่ท้อแท้ ถดถอยต่อปัญหาและอุปสรรค 4) วิมังสา หมายถึง ความไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พินิจพิจารณา คือ พัฒนาการเรียนรู้จากการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน การวิจัยเพื่อคุณภาพทางการศึกษา โดยประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น เพื่อนำมาทดลองในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

คำสำคัญ: (การบริหารงานวิชาการ), (อิทธิบาท 4)

---

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Abstract

This article, which is an article on Iddhibat 4: Academic Administration towards Excellence, found that; Academic administration It is a process of school administrators working together with teachers, communities, and related agencies in organizing activities and promoting and supporting all educational activities that are important to learner development. It determines the ability of school administrators as organization leaders. Academic achievements are at the heart of educational institutions at all levels. How effective will academic work be? depending on the role of the executive.

Iddhibada 4 are the basis for success. Therefore, academic administration leads to excellence according to Influence 4 principles: 1) Chana means satisfaction, which is a passion for curricula development, learning process, research. Resources for learning, media, innovation and technology. 2) Viriya means perseverance, which is diligence in developing curricula, learning, research, learning resources. Educational supervision, media, innovation, and technology. Measuring and evaluating students' academic performance. Quality Assurance System. 3) Chitta means focused mind, which is determined to develop, not be discouraged, and fall back on problems and obstacles. 4) Vimangsa means contemplation, testing, experimenting, and contemplation, which is the development of learning by measuring and evaluating students' academic performance. Research for Educational Quality by coordinating in academic development with other educational institutions to be used as an experiment in the development of students' learning.

Keywords: (Iddhibada 4), (Academic administration)

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตโดยที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อเตรียมความพร้อมของคนในชาติให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม กล่าวคือ ต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้เกิดความทัดเทียมกับอารยประเทศ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติโดยพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิต ดังนั้น จึงมุ่งเน้นแก้ปัญหาและเร่งยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยผ่าน 6 ยุทธศาสตร์เพื่อให้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อชีวิตการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้อย่างจริงจัง ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่ดีคิดวิเคราะห์มีการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนมีจิตสาธารณะ รวมทั้งมีระเบียบวินัย มีจริยธรรม คุณธรรม และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หากแต่ปัจจุบันผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ไม่เป็นไปตามทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สิ่งที่ประชาชนต้องการมากที่สุด คือ การศึกษาที่ดี แต่จากการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของ World Economic Forum (WEF) พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย 1 ใน 6 ปัจจัย นั้นคือ “การศึกษาขาดคุณภาพ”²

การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและ มีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งปัจจัย

² ชรินทร์ พุ่มเกษม, “สมรรถนะของคนไทยกับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ”, วารสารการศึกษาไทย, 2565: 11(116), 2565: 1

เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ³ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานและบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความพร้อมอย่างทั่วถึงก่อน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์⁴

ดังนั้น หลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ หรือบูรณาการในเรื่องการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ คือ อิทธิบาท 4

2. การบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ⁵ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับจะต้องจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เก่งกาจทุกด้าน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนนั้นได้จัดเป็นมวลประสบการณ์ต่างๆ และส่วนหนึ่งเป็นแหล่งพัฒนาเยาวชน⁶

ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานหลัก เป็นงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการ ที่จะตอบสนองและสนับสนุนงานวิชาการให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นงาน

---

³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหารงานวิชาการ**, หน้า 2.

⁴ อัมภา บุญช่วย, **การบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562), หน้า 1.

⁵ กมล ธิโสภา, **อุดมศึกษาไทย**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560), หน้า 13.

⁶ สมเดช สีแสง, **คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา**, (นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์, 2564), หน้า 24.

ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่งานวิชาการความสำคัญ
ของงานวิชาการไว้ดังนี้⁷

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม
จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดีและมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจนเป็น
ผู้มีคุณค่าในสังคม

2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก
ปริมาณงานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย

3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบ
ของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียน
จะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ปริมาณงานด้านวิชาการ

4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียน
ต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียนโดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ
ได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา
เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้น
และส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหาร
สถานศึกษา ต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การ
วินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุ
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานวิชาการนั้น ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ ดังนี้ คือ จัดกระทำระบบข้อมูลพื้นฐาน
และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาวิเคราะห์กำหนดเป็นความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน
เกี่ยวกับระดับคุณภาพของนักเรียน กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ทำทนายสำหรับโรงเรียนร่วมกับ
คณะครูเป็นรายปี กำหนดกรอบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนเป็นระยะตลอดปี โดยเน้นจุดประสงค์
จัดสรรทรัพยากรตามลำดับ ความสำคัญของงานที่ส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์มีการแก้ไขและวิธีการ

⁷ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร: สุเนตรฟิล์ม, 2564),

ใหม่ๆ ด้วยกระบวนการคิด ระดมสมอง คือ การสร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย และประเมินทางเลือก โดยใช้เกณฑ์การบรรลุจุดประสงค์⁸

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการที่ผู้บริหารต้องจัดทำ ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดและประเมินผลการเรียน งานทะเบียนนักเรียนไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานนั้น เป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการ ขอบข่ายของงานวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดออกเป็น 12 งาน ดังนี้⁹

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของ สังคมชุมชนและท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมิน สถานะภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและ สาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและ บริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตาม สาระ และหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัด เนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ผูกทักษะ กระบวนการ คิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้ จากประสบการณ์จริงการส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้ สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ สอดคล้องกับ เนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้ โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัด

⁸ อำภา บุญช่วย, **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์ ,2564), หน้า 212.

⁹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร: ครูสภา, 2546) หน้า 32.

กระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆโดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3) การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้ทราบว่าผลการดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรค มีข้อบกพร่องและมีข้อจำกัดในเรื่องใดอย่างไร อันจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น โดยกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ ประสานความร่วมมือ ในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่นบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์

ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนา แหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสาน ความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการ เรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7) การนิเทศการศึกษา โดยจัดระบบการนิเทศงานวิชาการการเรียนการสอนภายใน สถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม กับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ติดตามประสานงาน กับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษา ภายใน สถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8) การแนะแนวการศึกษา โดยการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายใน สถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการ แนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดการ ระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่ การศึกษา

9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้ รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จ ของเขตพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผล ตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและ หน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและ หน่วยงานอื่นเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษาประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพ ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องจากแนวทางในการ ปฏิบัติ

10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน โดยการศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น การส่งเสริมให้ ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดย บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น

11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โดยประสานความ ร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา โดยสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการ สนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการ โดยเป็นผู้วางแผน วางระบบ ส่งเสริม ควบคุม กำกับดูแล ติดตามการดำเนินงานของงานวิชาการทั้ง 12 งาน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษาการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านความรู้แก่ชุมชนการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

3. หลักอิทธิบาท 4

อิทธิบาท 4 คือ คุณธรรม 4 ประการที่เป็นฐานนำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย

1) ฉันทะ ความพอใจ ความพึงใจที่จะกระทำกิจใดๆ เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จตามปรารถนา

2) วิจารณ์ ความเพียร คือ มีความขยันหมั่น เพียรที่จะกระทำกิจใดๆ ที่ได้ตั้งปรารถนาไว้แล้ว และได้มีความพอใจ พึงใจกระทำแล้วให้สำเร็จลุล่วงตามปรารถนา

3) จิตตะ จิตจตจ่อ คือ มีสติ มีสมาธิ ในการที่จะกระทำกิจใดๆ ที่ตั้งปรารถนาไว้แล้วได้ มีความพอใจ พึงใจก่อกรรมนั้นแล้วได้ใช้ความเพียรพยายามแล้ว ก็ต้องใช้กำลังใจ กำลังความคิด กำลังสติปัญญา และสมาธิไม่หันเหไปทางอื่น การกระทำกิจนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามปรารถนา

4) วิมังสา ความไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พินิจพิจารณา เมื่อกระทำสิ่งใดๆ แล้วย่อมประสบปัญหา ให้ยุ่งบ้างเล็กน้อย ก็ต้องใช้การใคร่ครวญพิจารณาถึงปัญหาต่างๆ เหล่านั้นด้วยอุบาย ปัญญา ตั้งข้อสมมติฐานเป็นเหตุ เพื่อที่จะหาปัจจัยองค์ประกอบในสิ่งที่ตนรู้มาเป็นข้อเปรียบเทียบ เปรียบเทียบ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ และทำการทดสอบทดลอง สามารถให้ผลได้จริงตามที่ตั้งข้อสมมติหรือไม่ กระทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจนมีความแน่ใจ จนสามารถประสบกับความสำเร็จได้ตาม ปรารถนาตั้งใจ

4. การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักกฤษฎีกา 4

งานวิชาการ ถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา ความทันสมัยในงานวิชาการของ สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทจะได้รับการยอมรับได้ ก็ต่อเมื่อบุคคลในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาได้มีความตระหนักตรงกันว่างานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญยิ่ง งานวิชาการเป็นเครื่องบ่งชี้ ถึงมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาที่พิจารณาจากผลงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการมีความ เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานงานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการบริหารงานวิชาการจะให้สัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีปัญญา

เจียบแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญเข้มแข็งและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล¹⁰

การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำโดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา บุคคลและหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านวิชาการการจัดสื่อต่าง ๆ เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอน อุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการให้บริการและการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนและรู้จักแสวงหาความรู้ การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ให้แก่งบประมาณ บุคคล ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการมาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์กีฬา สื่อ เกม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเข้าประชุมสัมมนา และทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของโลก และสามารถมาประยุกต์ และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแหล่งอื่นๆ ตามเหมาะสม

การสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกกับผู้ร่วมงานมีความยืดหยุ่นในการทำงานสร้างความเชื่อมั่น และเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงาน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่างๆ การแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมงานและยกย่องให้รางวัล การประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยการส่งเสริมการประเมินผลในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการ

¹⁰ รุ่ง แก้วแดง, การศึกษาไทย, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564), หน้า 2.

กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยด้วย

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบโดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้น¹⁰. การส่งเสริมเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้¹¹

มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนี้¹²

- 1) กิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพให้เต็มศักยภาพ
- 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาบุคลากรผู้เรียน และชุมชน
- 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
- 4) พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง
- 5) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นตามลำดับ
- 6) ปฏิบัติงานขององค์กร โดยเน้นผลถาวร
- 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 9) ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์
- 10) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- 11) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ

---

¹¹ ชีระ รุญเจริญ, ปราชญา กล้าพัญญู และสัมมนา รณีย์, การบริหารเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร:ข้าวฟ่าง, 2564), หน้า 4.

¹² สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556), หน้า 56.

12) สร้างโอกาสในการพัฒนาทุกสถานการณ์

ผลงานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับ งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด¹³ ทัศนะ 4 คือ คุณธรรม 4 ประการที่เป็นฐานนำไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอริยสัจ 4 ทำได้ดังนี้

1) ฉันทะ ความพอใจ ความพึงใจที่จะกระทำกิจใดๆ เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จตามปรารถนา ผู้บริหารจะต้องมีใจรักในการพัฒนา โดยพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวิจัย แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

2) วิริยะ ความเพียร คือ มีความขยันหมั่นเพียรที่จะกระทำกิจใดๆ ที่ได้ตั้งปรารถนาไว้แล้ว และได้มีความพอใจ พึงใจกระทำแล้วให้สำเร็จลุล่วงตามปรารถนา ผู้บริหารจะต้องมีความขยันหมั่นเพียรพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ การวิจัย พัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมความรู้แก่ชุมชน แนะนำการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

3) จิตตะ จิตจดจ่อ คือ มีสติ มีสมาธิ ในการที่จะกระทำกิจใดๆ ที่ตั้งปรารถนาไว้แล้วได้ มีความพอใจ พึงใจก่อกิจกรรมนั้นแล้วได้ใช้ความเพียรพยายามแล้ว ก็ต้องใช้กำลังใจ กำลังความคิด กำลังสติปัญญา และสมาธิไม่หันเหไปทางอื่น การกระทำกิจนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามปรารถนา ผู้บริหารจะต้องมุ่งมั่นที่จะพัฒนา ไม่ท้อแท้ ถดถอยต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

4) วิมังสา ความไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พินิจพิจารณา เมื่อกระทำสิ่งใดๆ แล้วย่อมประสบปัญหา ใหญ่บ้าง เล็กบ้าง ก็ต้องใช้การใคร่ครวญพิจารณาถึงปัญหาต่างๆ เหล่านั้นด้วยปัญญา ผู้บริหารจะต้องพัฒนาการเรียนรู้ จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยทำการวิจัย เพื่อคุณภาพทางการศึกษา โดยประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นเพื่อนำมาทดลองในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

¹³ อำภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2537), หน้า 1.

5. สรุป

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับครู ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมและส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทุกอย่างของครูผู้สอนทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของสถานศึกษาการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารว่าจะเอาจริง เอาจังกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ 1) ฉันทะ ความพอใจ คือ มีใจรักในการพัฒนา โดยพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวิจัย แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 2) วิริยะ ความเพียร คือ มีความขยันหมั่นเพียร พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ การวิจัย พัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ส่งเสริมความรู้แก่ชุมชน แนะนำการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน 3) จิตตะ จิตจดจ่อ คือ มีสติ มีสมาธิ มุ่งมั่นที่จะพัฒนา ไม่ท้อแท้ ถดถอยต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ 4) วิมังสา ความไตร่ตรอง ทดสอบ ทดลอง พินิจพิจารณา คือ พัฒนาการเรียนรู้ จากการวัด และ ประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยทำการวิจัย เพื่อคุณภาพทางการศึกษา โดยประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นเพื่อนำมาทดลองในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กมล ชิโสภา. **อุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

ชรินทร์ พุ่มเกษม. “สมรรถนะของคนไทยกับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ”. **วารสาร**

การศึกษาไทย. 2565: 11(116), 2565: 1

ธีระ รุญเจริญ. ปราชญา กล้าพจัญ และสัมมนา ธรณีย์. **การบริหารเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้**.

กรุงเทพมหานคร:ข้าวฟ่าง, 2564.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: สุเนตรฟิล์ม, 2564.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 2500.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2506.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

รุ่ง แก้วแดง. **การศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564.

สมเดช สีแสง. **คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา**. นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์, 2564.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการบริหารสถานศึกษา**

ขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา, 2546.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. **รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556.

อำภา บุญช่วย. **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2537.

